

Szakmai és társadalmi kapcsolatok segítése

Készítette: Fehér Boróka, Gerencsér Tamás és Tatár Babett (Szakmai Fejlesztési és Módszertani Iroda)

Részvétel leendő szociális szakemberek képzésében – terepgyakorlati koordináció

Intézményünk továbbra is elkötelezett partnere a társadalomtudományi területen képzéseket folytató felsőoktatási és szakoktatási intézményeknek. Elsősorban a szociális területek hallgatói (pl. szociális munkás, szociális segítő vagy asszisztens) számára nyújtunk több mint 10 éve gyakorlati lehetőségeket, de az elmúlt években már pszichológia szakos hallgatók is folytattak gyakorlatot nálunk.

A hallgatói visszajelzések a nálunk töltött gyakorlatokról többnyire pozitívak. Tereptanár kollégáink jól felkészült, gyakran akár évtizedes tapasztalattal rendelkező szakemberek, a hallgatókat pedig szeretjük bevonni a napi működési feladatokba, és közel engedjük – felkészültségüknek és egyéni képességeiknek megfelelően – az ügyfeleinkkel végzett szociális munkához is. Számunkra is fontos a hallgatók jelenléte: nem csak a napi munkavégzés során nyújtott segítségük, de a friss, kívülálló szemével feltett kérdéseik, ötleteik, javaslataik is hasznára válnak az egyes teameknek. Fontos számunkra, hogy jó hírért vigyék intézményünknek, elköteleződjenek a segítő szakma és a hajléktalan emberek problémáinak segítése mellett – még akkor is, ha később esetleg nem ezen a területen helyezkednek el.

Az elmúlt évben is tovább bővült azon felsőoktatási intézmények köre, ahonnan gyakorlatra érkeznek hozzánk a hallgatók. Korábbi partnereink, az ORZSE Szociális munka és Társadalomtudományi Tanszéke, az ELTE Társadalomtudományi Karának Szociális Munka Tanszéke, a PPKE BTK Szociális Tanulmányok Tanszéke, a Károli Gáspár Egyetem Szociális Munka és Diakónia Intézete mellett, az idei évben már a Semmelweis Egyetem Mentálhigiénés Intézetéből is fogadtunk szociális munkás képzésben részt vevő hallgatókat. Emellett pedig felsőfokú egészségügyi végzettséget adó képzések hallgatói is érkeztek már egészségügyi szolgáltatásainkba, hiszen az év során együttműködési megállapodást kötöttünk a Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Karával.

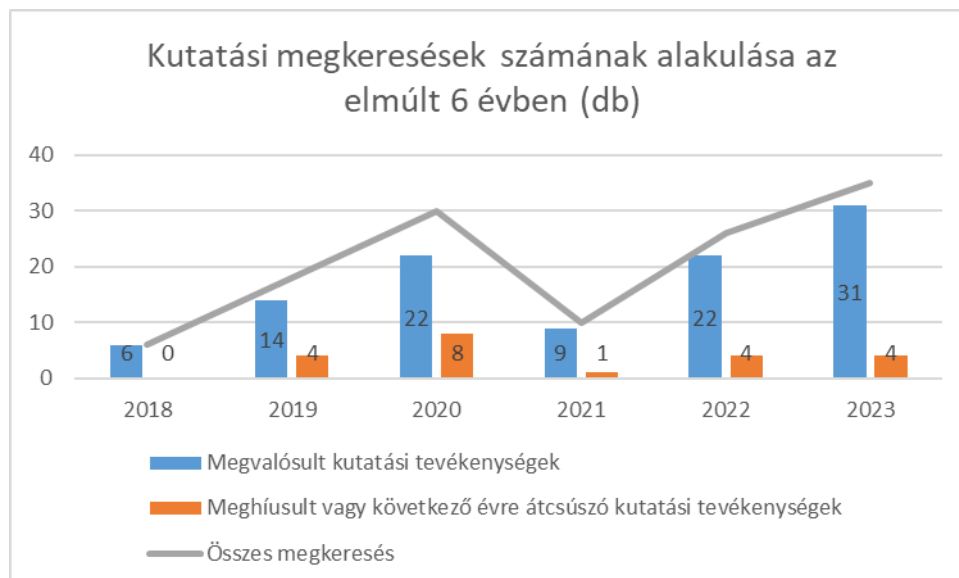
Részvétel társadalomtudományi kutatásokban

A BMSZKI mérete, szolgáltatásainak sokszínűsége, szakmai munkánk színvonala és annak részletes dokumentálása lehetővé teszi, hogy szerepet vállaljunk olyan kutatások segítségével, amelyek kapcsolódnak az általunk ellátott feladatokhoz, ügyfélkörünkhöz.

2023-ban 35 megkeresést kaptunk, ebből 31 esetben valamilyen kutatási elem is megvalósult (van, aminek a megvalósulása átcsúszik 2024-re). Készültek intézményeinkben kérdőíves felmérések, fókuszcsoportos beszélgetések, interjúk ügyfelekkel és kollégákkal egyaránt. Négy esetben hiúsult meg a kutatás vagy azért, mert nem voltunk igazán alkalmas terep a kutatás tárgyában, vagy maguk a kutatók álltak el a megvalósítástól. A 35 megkeresésből 9 esetben a BMSZKI dolgozói maguk voltak a kutatók: vagy szakdolgozatukhoz, illetve tanulmányaikhoz kapcsolódóan egyéb feladatukhoz kértek és kaptak segítséget, a többi esetben kívülről érkezett a megkeresés.

A témákat tekintve természetesen 2023-ban is nagyon népszerűek voltunk az ukrán menekültek helyzetét, szükségleteit feltérképező kutatások körében, hiszen nálunk egy helyen sok embert tudtak egyben elérni a kutatók. Hat ilyen megkeresés érkezett és ebből négy valamilyen nemzetközi kutatás részeként készült nálunk.

Ebben az évben is több kutató foglalkozott a hajléktalan emberek egészségi és/vagy mentális állapotával, az idősödés problémáival, de feltűnően sok volt (5 db) a hajléktalan nőekkel, női szerepekkel összefüggő elemzés is.

Fenti diagramon látható, hogy évek óta növekszik a kutatási megkeresések száma. Ebben ugyan volt egy visszaesés a pandémia időszakában 2021-ben, de tavaly minden eddigihez képest rekordot döntöttünk. Átlagosan csaknem havi 3 megkeresés érkezett 2023-ban, de ezek eloszlása korántsem ennyire egyenletes, a tavaszi és az őszi hónapokra koncentrálódik a kutatások zöme.

Ezek időnként nagyon megterhelőek a kollégákra és az ügyfelekre nézve, és az ezzel foglalkozó munkatársnak is nehézséget jelent, ha párhuzamosan ennyi szálát kell kézben tartania. Kapacitásaink figyelembevételével a jövőben is nyitottak vagyunk kutatóhelyek, felsőoktatási képzésben lévő hallgatók, vagy társszervezetek kutatási projektjeiben való részvételre. Mindenkitől türelmet és megértést kérünk ugyanakkor, mert ahogy fent is látszik, nem tudunk minden kérésnek eleget tenni, vagy időben eleget tenni.

A BMSZKI számára az lenne a legfontosabb, hogy ezen kutatásokból a tapasztalatok, információk vissza tudjanak áramlani az ellátásba, de sajnos erre már a legkritkább esetben van csak kapacitásunk, hogy utána menjünk a dolgozatok, kutatási jelentések bekérésének, kutatási beszámolókon részt vegyünk stb.

Iskolai Közösségi Szolgálat

Az érettségihez szükséges 50 órányi Iskolai Közösségi Szolgálat teljesítésére is szívesen fogadunk középiskolás diákokat. Ehhez kapcsolódóan több alkalommal is részt vettünk a Budapest Esély Non profit Kft. által szervezett börzéken, ahol rövid interaktív foglalkozások keretében lehetőségünk volt beszélgetni több budapesti középiskola tanulóival a hajléktalanságban érintett emberek nehézségeiről és a BMSZKI-ban folyó segítő munkáról, valamint arról, hogy az iskolai közösségi szolgálat keretében milyen lehetőségek vannak a szolgáltatások működésébe való bekapcsolódásra. 2023-ban három intézményünkben valósult meg ilyen jellegű folyamat, melyek során leginkább a közösségi programok szervezésben és megvalósításában jelentettek számunkra nagy segítséget a hozzánk érkező tanulók.

Mindezekén túl pedig, az Óbudai Waldorf Iskola diákjai immár második éve látogatták meg egy-egy intézményünket egy Márton napi programjukhoz kapcsolódóan. Ennek során az ott lakók számára egy rövid műsorral és szendvicsekkel kedveskedtek. Mind az Aszódi Éjjeli Menedékhely, mind pedig az Alföldi Átmeneti Szálló lakói nagy szeretettel fogadták az érkező diákokat.

Társadalmi érzékenyítés, szakmai és társadalmi párbeszédet segítő tevékenységeink

Útkereső társasjáték

A BMSZKI saját fejlesztésű társasjátéka az Útkereső társasjáték (részletek itt: <https://www.bmszki.hu/hu/első-lepes/jatek>), ami hajléktalanságban élő emberek mindennapi életébe enged bepillantást. A játékot többek között középiskolákba, adományozói partnereinkhez, társszervezetekhez, szociális szakképzésben résztvevő hallgatókhoz szoktuk elvinni, azzal a céllal, hogy bővebb ismeretekre tegyenek szert a játékosok a hajléktalan emberek életében előforduló döntési helyzetekkel, a számukra elérhető lehetőségekkel, a hajléktalanellátó intézményrendszerrel és a hazai lakhatási szegénységgel kapcsolatban.

2023-ban az alábbi fontosabb játékkalkalmak voltak:

- A Mensa HungarIQa 3 napos Bükkfürdői táborában járt a Szakmai Fejlesztési és Módszertani Iroda két munkatársa. A Mensa célja, hogy összefogja a magas intelligenciájú embereket, tekintet nélkül korukra, nemükre, származásukra vagy társadalmi helyzetükre. Kétszer játszottunk, összesen legalább negyven fővel, egy nagyon nyitott, érdeklődő közegben, amiben élmény volt játszani. Szomorú tény, hogy mindkét játék során volt a játékosok között olyan résztvevő, aki maga is megtapasztalta élete során a hajléktalanságot, vagy jelenleg is hajléktalan élethelyzetben él.
- 30 fő érkezett hozzánk Könyves Kálmán úti telephelyünkre az ELTE KÁRPÁT-MEDENCEI NYÁRI EGYETEM – UTAZÁSOK című, a Bölcsészettudományi Kar, a Pedagógiai és Pszichológiai Kar és a Társadalomtudományi Kar közös, interdiszciplináris szekciójának keretében.

A programról részletesebben itt olvashattok: <https://www.elte.hu/content/karpat-medencei-nyari-egyetem-utazasok-btk-ppk-tatk-kozos-szekcio.t.28235>

Háberman Zoltán "Mai magyar társadalmi problémák – utazások a mai magyar társadalomban" című blokkjában intézménybemutatóval és az Útkereső társasjátékkal is részt vettünk.

A határon túlról érkező diákok megismerkedhettek a Könyves Éjjeli menedékhely és nappali melegedő, a Kőbányai 22 éjjeli menedékhely és lábadozó, az Ügyfélszolgálati Iroda és a No-slum közösségi rehabilitációs program munkájával.

- Egy megállapodás keretében egy korábban a BMSZKI-ban dolgozó, a játékvezetést megtanult kollégánk bevitte az Útkeresőt a Szegedi Tudományegyetem Kossuth

Zsuzsanna Technikum és Szakképző Iskola, és partnere, a Szent-Györgyi Albert Klinikai Központ egészségügyi képzéseibe. A nyári gyakorlat során, majd később az őszi folyamán összesen 6 alkalommal, 57 egészségügyi képzésbe járó diákkal játszottak. A tanulók visszajelzései nagyon pozitívak voltak, sok olyan alapfogalommal ismertette meg őket a játék, amivel egyébként nem találkoztak volna a képzésük során.

- Önkéntes koordinátorunk A RAKPART~2023, Budapest 150 programsorozat keretében, a Fővárosi Önkormányzat, a Valyo – Város és Folyó Egyesület és a Budapest Brand együttműködésében 4 alkalommal játszott a játékkal a rakparton nézelődő, sétáló járókelőkkel. (Ennek tapasztalatairól részletesebben az *Önkéntes tevékenység a BMSZKI-ban* című beszámolóban olvashatnak az érdeklődők.)

Kaptunk több olyan játék-megkeresést is, amire kapacitás problémák miatt nem tudtunk érdemben reagálni. Részben emiatt is elkezdtük kidolgozni 2023-ban egy, a játékvezetés betanítását célzó képzési programot. A képzés célja kettős:

1. A szociális munkások eszköztárának bővítése az ügyfelekkel való munkájukban.
2. A Módszertan reprezentációt, társadalmi érzékenyítést célzó tevékenységeinek a kiterjesztése és megosztása más kollégákkal.

A képzés vázlatos tematikája elkészült, tovább gondolása, megszervezése 2024 feladata lesz.

Szakmai párbeszéd, intézménylátogatások hazai és nemzetközi szinten

Részben a szakmai párbeszéd, különböző szociális szereplők közötti párbeszéd segítése, részben a saját munkánk megismertetése céljából szervezünk, és teret is adunk különböző intézménylátogatási kéréseknek egyik vagy másik szervezeti egységünkben, amennyire ezt kapacitásaink megengedik. Ebből 2023-ban a legjelentősebbek a következők voltak:

- Márciusban a Bánya utcai ideiglenes menekültszálláson fogadtuk Leyla Kayacikot és 5 fős stábját, az Európa Tanács főtitkárának migrációs és menekültügyi különleges képviselőjét. A különleges képviselő feladata volt, hogy információkat gyűjtsön a menekültek és migránsok alapvető jogairól Európában, többek között a tagállamokba irányuló tényfeltáró missziókon keresztül. A tényfeltáró missziók célja, hogy felmérje a tagállamok szükségleteit, és konkrét javaslatokat tegyen arra vonatkozóan, hogy az Európa Tanács miként segítheti őket – különösen azokat, amelyeket a menekültek és migránsok hirtelen nagyszámú koncentrációja érint. A delegációt Szentirmai Judit – a

Főpolgármesteri Hivatal Általános Főpolgármester-helyettesi irodájának főtanácsadója kísérte. A főtanácsadó visszajelzése alapján a delegáció rendkívül elégedett volt a kollégák részéről a menekült ügyfelek felé forduló figyelemmel, a szociális munkával, az iskolai integrációba fektetett erőfeszítéseinkkel.

- Szintén tavasszal a Gyáli úti ideiglenes menekültszállásra érkezett a Nemzetközi SOS hat fős delegációja, akik az SOS-Gyermekfalu Magyarországi Alapítványa közreműködésével támogatták a BMSZKI menekültprogramjának megvalósulását. Céljuk az volt, hogy áttekintsék az orosz-ukrán háború miatt kialakult menekültkrízisre nyújtott magyarországi válaszokat, és természetesen az általuk is támogatott szolgáltatások megvalósulását.

A két menekültszállás folyamatosan ki volt téve 2023-ban is különböző nemzetközi és hazai szervezetek (pl. UNICEF, UNHCR) és a sajtó érdeklődésének. Igyekeztünk ennek is megfelelni (erről részletesebben lásd a *Menekültek támogatása* beszámolót).

- A Caritas Bécsi Érsekség Szociális és Hazatérési Tanácsadó Iroda munkatársai (10 fő) októberben jártak nálunk. A Kőbányai úti szolgáltatások összességével ismerkedtek meg, beszélgettek a szolgáltatási egységeinkben dolgozó kollégáinkkal. Céljuk a két napos út során, melyben több hazai hajléktalanellátó intézménybe is ellátogattak, az volt, hogy áttekintést nyerjenek a budapesti hajléktalan embereket segítő ellátórendszeréről.

A fenti programok megszervezésében és lebonyolításában a Szakmai Fejlesztési Módszertani Iroda, a BMSZKI Társadalmi és sajtókapcsolati referense és a telephelyeinken dolgozó vezetők és kollégák vettek részt.

Előadások, kerekasztal beszélgetések, publikációk

Előadások hazai konferenciákon:

- „Hajléktalan nők többedik generációja – a hajléktalan élethelyzet öröklődési mintái” címmel a Magyar Szociológiai Társaság „VÁLSÁGRÓL VÁLSÁGRA” konferenciájára. (Egyben Ragadics Tamás Lakhatási problémák az Ormánságban című előadásával kapcsolatban referátum készítése és bemutatása.)
- Szociális Szakmai Szövetség, az Iskolaszövetség és az ELTE „Szolidaritás egy befogadó társadalomért és szociális szakmáért – Gyakorlatok, képzések és kutatások”

című konferenciára „Biztonságos intézmények – Női ellátottak biztonsága és biztonságérzete koedukált intézményekben” címmel.

- „30 év a hajléktalan emberek ellátásában” címmel a „30 éves a Szociális törvény, 30 éves a Károli” konferenciáján (KRE szervezésében).

Az év során szerveztünk továbbá egy kerekasztal beszélgetést a hajléktalan nők és szakellátott gyerekeik kapcsolattartásáról a gyermekvédelmi rendszer munkatársaival – hibrid találkozó, online csatlakozási lehetőséggel.

Publikációk:

- „A hajléktalanság női arcai”, publikálva a Párbeszédben (<https://ojs.lib.unideb.hu/parbeszed/article/view/13137/11491>)
- „Hajléktalanság családok több generációjában”, 2023. decemberben publikálására benyújtva az Esély folyóirathoz (lektorálás alatt)
- „Generációkon átívelő ismétlődő traumák hajléktalan családok körében”, publikálásra benyújtva a Szociológiai Szemlébe 2024 januárjában
- „On being a homeless woman” munkacím, egyelőre kézirat formában a Párbeszéd tanulmány angol nyelvű átdolgozása

Az év szeptemberétől a Budapest Ösztöndíj Program keretében Hajléktalan élethelyzetű nőkkel kapcsolatos tudás bővítése kutatási témában ösztöndíjas hallgatót fogadtunk. Kutatási eredményeinek várható időpontja 2024. március vége.